

31 FINLANDS INDUSTRI SÅSOM VILKOR FÖR FINSK NATIONALITET.

Saima n:o 1 8.1 1846

10 Nog kategoriskt har man velat visa vårt blad från nationalekonomins område och det första, hvarmed det inträder i en ny årgång, är likväl åter en uppsats, som vidrör samma vetenskap. Vi hoppas dock att bladets läsare skola bedöma denna ihärdighet ur annan synpunkt, än den, hvarmed en viss mans bålstora fåfänga sökt få densamma betecknad. Ville vi invänta sådane autoriteters tillståndsbref att något

20 afhandla, så skulle säkert vårt blad blifva tomt eller åtminstone komma att tillhöra de skrifter, som icke läsas. Men om vi, då vi tala om landets ekonomi, kunna hoppas att hafva vidrört ett ämne, som är föremål för det allmännaste deltagande, så bevisar sjelfva detta deltagande, att äfven saken för landet har den största betydighet.

Det finnes väl något godt och skönt i den ynglingasinnetts idealism, hvilken med ett visst förakt anser jordens materiela sträfvanden. Men upphöjd öfver denna abstrakta idealism är den, som äfven i det materiela uppsöker de andliga krafter, af hvilka detta styres, och det

30 mål, för hvilket samma krafter arbeta. Redan i den enskildas lif är det förnedrande, att göra insamlandet af jordens goda eller dess njutning i och för sig till mål. Än mera gäller dock detta i fråga om ett helt land, en nation; och det finnes ingen mera demoraliserande politik, än den som befordrar ett folks materiela välstånd och njutningar, men nedtrycker dess andliga sträfvanden och ifrån dem afvänder folkets håg.

Betraktar man en nations materiela intressen för sig, så är deras gemensamma vinst nationalförmögenhetens förkofran. Då individen så inrättar sin verksamhet, att han gör detta allmänna mål till sitt eget, så höjer han redan derigenom betydelsen af sitt enskilda intresse och sin

40 eljest egoistiska och inskränkta verksamhet. Men för nationens materiela arbete måste finnas ett upphöjdare mål än nationalförmögenheten och dess tillväxt. Denna måste sjelf nedsättas till ett medel för främjandet af nationens andliga intressen. Ty nationalförmögenheten är summan af nationens medlemmars förmögenhet, och då den förra göres till yttersta mål, blir äfven för individen den materiela njutningen det högsta, han har att eftersträfvä. Erkännes den deremot utgöra blott ett medel för nationens andliga utveckling, således för dess världshistoriska, menskligheten tjänande och gagnande tillvaro, så vinner hvarje verksamhet, hvilken man räknar bland de för fäderneslandet nyttiga,

ett högre berättigande.

Likväl är det vanligt nog, att man på frågan, hvilken statshushållning som är den gagnetigaste, svarar: den som mest främjar nationalförmögenhetens tillväxt. Svaret är också i allmänhet det rätta. Det är riktigt, om man nemligen besinnar, att nationens sjelfbestånd i förhållande till andra nationer är det första vilkor för nationalförmögenhetens förkofran, och att således en god statshushållning icke mindre bör vara betänkt på att för detta ändamål uppoffra af nationalförmögenheten än att förkofra densamma. Derföre anför man äfven vid närmare besinnande, att af nationens välstånd beror landets försvar, folkets bildning, förvaltningens och lagskipningens duglighet, vetenskapens och konstens flor. Alla dessa synpunkter kunna nu förenas i den ena: nationalitetens bevarande och utveckling. Öfver den bör man icke ens sätta mensklighetens allmänna intresse, emedan detta bäst och säkrast främjas, då hvarje nation söker sin egen förädling. Träder man utöfver denna gräns att söka ett mål för handlingen, så lemnar man verklighe-

tens fasta botten och beger sig ut på fantasiernas djupa vatten. Ty äfven mensklighetens allmänna intressen äro för hvarje nu ett tidehvarfs, en nations, som förer tidehvarfvets talan och står i spetsen för dess angelägenheter.

Medger man också, att industrin hos ett folk har nämnda högre syfte, så kan man likväl lätt förbise, att den redan inom sin egen sfär kan vara nationalitetens beskyddarinna. En aktad, i vetenskaplig bildning högt ställd fosterlandsälskande man, som innerligen önskar den nyvakande ifvern för en inhemsk litteratur all framgång, har i enskilda skrifter uttalat sin öfvertygelse, att Finska språket aldrig skall blifva den högre bildningens i landet, emedan Finlands industri är så underlägsen och enligt hans tanka aldrig förmår upparbeta sig ur denna underlägsenhet. Vi bekänne, att det var oss svårt att fatta den stora vigten af denna erinran. Och den ärade Läsaren behagade anse denna uppsats för ett försök att utreda densamma.

Det är väl klart, att en underlägsen industri fördröjer nationalförmögenhetens förkofran, lemnande folket färre utvägar för dess bergning, för landets försvar, för uppmuntran af vetenskaper och konster o. s. v. Men om också bevarandet af nationens sjelfbestånd till följd häraf fordrar större ansträngningar, och om dess utveckling öfverhufvud långsammare framskrider, så synes dock målet kunna vinnas förr eller sednare. Om äfven fortgången blir långsam, så tycker man sig i anförda förhållande icke finna någon anledning, hvarföre den nationela utvecklingen skulle helt och hållet hämmas och tillintetgöras, såsom likväl sker, om t. ex. den inhemska industrins underlägsna skick skall hindra Finska språket att blifva bildningens. Och likväl måste vid närmare besinnande medgifvas, att detta resultat är oundvikligt, om Finlands industri icke förmår höja sig till någon sjelfständighet.

Saken är enkelt den. Man säger med rätta, att den för närvarande så högt drifna industriela täflan mellan Europas nationer är ett krig midt under freden. I allmänhet fattadt kan detta så förstås, att stark befolkning i flera länder inskränkt näringsutvägarne, och att dessa nationer af tvingande nöd drifvas att söka en utvidgad marknad för sin industris produkter, hvarigenom nya näringsgrenar för dem öppnas, de gamla kunna bedrivas i förstorad skala, och således den talrika befolkningen lifnåras. Vidare höja samma bemödanden alla nationer till större makt och till en högre ståndpunkt i andlig utveckling. Men en täflan eller, om man så vill, ett krig af denna art förer icke såsom det verkliga kriget omedelbar förstörelse öfver de länder, mot hvilka det är rigtadt. Dess strategi, handelspolitiken, dess härar, handelsflottorna, stå tvärtom i bildningens omedelbara tjänst; ty det är erkändt, att handeln i alla tider varit och är bildningens förmedlarinna.

Schiller säger:

»Euch ihr Götter gehört der Kaufman.
Güter zu suchen
Geht er, doch an sein Schiff knüpft das
Gute sich an.»

Men detta »goda,» hvarom skalden talar, kan likväl stundom förvärfvas på bekostnad af ett annat lika väsendtligt godt. Med utrikes handeln införs i ett land nya njutningar, kunskaper och seder. Om de båda ifrågavarande nationerna, som idka handel, stå på samma punkt af industriel och sedlig bildning, så är utbytet äfven i dessa hänseenden ömsesidigt, och det fremmande inflytandet modifieras af båda i

öfverenstämmelse med den egna nationalandans fordringar. Är deremot endera parten i nämnda hänseenden underlägsen, så måste den i mer eller mindre mon på bekostnad af sin nationalitet erfara inverkan af den fremmande seder. I stort ser man detta skådespel hos de Romaniska nationerna, hvilka vid invandringen förlorade af sin Germaniska karakter emot den högre stående Romerska kulturen, så att till och med deras eget språk upptogs uti och sammansmälte med det Romerska. För närvarande visar sig samma inflytande uti Englands förhållande till kolonierna, hvarest Engelsk sed och Engelskt språk
10 blifva bildningens.

Politiskt öfvervälde verkar på lika sätt. Men äfven dess medel blifva litteraturen och industrin. Det förra, litteraturen, visar sig dock öfverallt mindre verksamt än det sednare, än industrin. Franska litteraturen t. ex. herrskade en tid öfver det bildade Europa, isynnerhet uti Tyskland. Att äfven den betydligt inverkat på det öfriga Europas bildning kan icke nekas. Men hos hvarje nation stå de företrädesvis bildade jernförelsevis mera aflägsnade från nationaliteten, från nationens egendomliga sed och anda. I denna krets talas och läses fremmande språk, herrskar en för alla bildade nationer gemensam sed,
20 hvilken endast i de länder, hvarest en jordegande aristokrati finnes, antager en mera nationel pregel. Denna gemensamma bildning är en frukt af förnämligast litteraturens, öfverhufvud af vetenskapers och konsternas inflytande. Men den kan endast i mindre grad och på mångfaldigt sätt af nationalandan förmedlad nedtränga till massan af nationen, till det egentliga folket. Denna väg för fremmande bildnings upptagande torde derföre vara den, som minst sätter nationaliteten i fara och, synes derföre vara den naturligaste, den som bäst tillåter hvarje nation att efter sin natur utveckla sig och genom denna
30 utveckling egendomligt inverka på den allmänt menskliga bildningen.

Deremot angriper en fremmande öfverlägsen industri, då inga hinder finnas för dess inflytande, nationaliteten vida mera i dess rot. Den bringar redan en stor del af nationen i omedelbar beröring med utländningen. Och då denne just i den sak, som utgör föremålet för bådas närmande, står högre, så måste den underlägsne af egen fördel ledas att tillägna sig så mycket af den förras öfverlägsna väsende som möjligt. Det är också lätt insedt, att politisk öfvermakt, landets naturliga förmoner, större kapitaler och arbetskraft icke blott medverka med industriell bildning utan äfven till någon del kunna ersätta dess plats vid inverkan på en annan nations kultur.

Sålunda bör väl det inflytande förklaras som t. ex. Franskt språk och sed vunnit långsamt landets östra gräns, i Belgien, vid Rheinstranden, i vestra Schveitz, så den Tyska kulturens öfvermakt i Pommern, i Preussen, vestra Polen och en del af de Österrikiska lydländerna, der öfverallt äfven det fremmanspråket mer eller mindre undanträngt det inhemska. Om deremot Svenska språket icke förmått öfvermanna det Finska, bland massan af nationen, så bör detta tillskrifvas Sveriges jernförelsevis låga ståndpunkt i industriell hänseende och den ringa bildning, Finska folket hittills egt, hvarföre äfven dess behof af fremmande industriprodukter varit ringa. Ännu kan det anses hafva varit en för Finland gynnande omständighet, att dess naturliga pro-
40 dukter tillvägabragt en aktiv, icke blott en passiv handel på Sverige, som mera torde varit i behof af dess spanmål och viktualier, än Finland af Svenska manufakturvarorna, med unnantag af jernet.

Bildning och välstånd betinga hvarandra ömsesidigt. Bildningen mångfaldigar människans behof och ger henne på samma gång i en
50

större insigt medlet att tillfredsställa dem, att höja sitt välstånd. Välståndet åter lemnar kapitaler för industrin och ledighet till en högre själsbildning. »Historien känner intet enda folk, hvilket på samma gång skulle hafva varit overksam, fattigt och kultiveradt, den kände icke något ädelt folk, som utan att lefva i välmågans sköte skapade sin egen industri.»

Om man derföre säger: med det stigande välståndet har i Finland äfven konsumtionen af fremmande industriartiklar tilltagit, så förutsätter detta, att äfven den inhemska industrin stigit. Men denna sistnämndas tillväxt har blott i ringa grad försports uti manufakturerna. Åkerbruket, boskapsskötseln, exporten af trädvaror hafva varit det stigande välståndets förnämsta källor. Antager man, att det så fortfar, så skall under tidernas lopp landets beroende af den utländska industrin blifva allt större. Nu förutsätter också en högt drifven manufakturindustri hos en nation en högre bildningsgrad, än blotta produktionen af råämnen. Icke blott i afseende å manufakturers bedrifvande utan i medborgerlig bildning öfverhufvud skall då Finska folket stå lägre än den nation, af hvilken detsamma i industriellt hänseende blir beroende. Och följden häraf måste blifva den, att äfven den fremmande bildningen i landet vinner ett för nationaliteten menligt inflytande. Ja det skall lätt hända, att fremmande öfverflödiga kapitaler och öfverlägsen arbetsskicklighet lockas in i landet, såsom man redan sett det inträffa. Detta är väl i ekonomiskt hänseende en vinst för landet. Men derjemte skola äfven fremmande seder, ett fremmande språk vinna insteg. Såsom t. ex. i Ryska Östersjöprovinserna Tyskan är litteraturens språk, Ryskan till en stor del de trafikerandes, handelns och manufakturernas, och folkets eget språk är tillbakaträngdt till de fattiga brukarena af den adeln tillhörande jorden; så skall kanske äfven här ett nytt språk intränga mellan Svenskan och Finskan och fullborda det fosterländska språkets utrotande.

Besinnar man ännu, hvilken vigt handel och manufaktur erga för hela den moderna Europeiska bildningen, huru just dessas idkare, medelklassen, i flera stater äro de politiskt herrskande och säkert öfverallt skola vinna det största medborgerliga inflytande, så skall man lättare öfvertygas, att det nyss anförda icke är en tom fantasibild. Behöfva vi väl derjemte påminna om Finlands egendomliga ställning, för att öfvertyga läsaren, att den antydd faran är något mer än inbillad? Vi önskade tvärtom, att den icke vore mera hotande, än den här blifvit framställd. Åtminstone skulle framställningen kunnat erga flera drag, mera framstående än de ofvan uppdragna, om blott förhållandena tillåtit oss att genom dem göra målningen tydligare och skarpare.

Hvar och en inser lätt, att patriotism kan ådagaläggas på hvarje fält för mensklig verksamhet. Icke blott den inhemska litteraturen fordrar således ansträngda bemödanden. Men af öfriga verksamhetsgrenar är säkert ingen, som mera förmår att bevara Finska nationaliteten och språket, än en kraftig inhemsk industri. För dess uppkomst erbjuder landet ovärderliga naturförmöner. Kapitalerna äro ringa. Men de kunna i någon mån ersättas af tjenlig bildning och arbetsskicklighet. Det för ändamålet viktigaste är utan tvifvel, att unge män, med vetenskaplig bildning i öfrigt, söka inhemta äfven tekniska kunskaper, för att egna sin förmåga åt den inhemska industrin, uppflytande denna på samma gång ur dess förfall och från den ringa aktning, den såsom lefnadsyrke åtnjutit. Vi önskade hafva väckt åtminstone någon läsare att besinna, af hvilken vigt en inhemsk industri är äfven för nationens

andliga sjelfbestånd, och huru stort erkännande hvarje bemödande för densamma förtjenar.

32 FÖRSYNTHET.

Saima n:o 1 8.1 1846

»Tu l'a voulu Georges Dandin.»

10

Den der B. B. i H:fors Tidningar, som redan förvärfvat sig ett otvetydigt och af åtskilliga landets Tidningar erkänt anseende, har ytterligare låtit sitt ljus lysa och förklarat sin kallelse egentligen vara den att lära Saima försynthet.

20

Så mycket vi kunnat förstå af Tit. B. B:s sednare diatrib, skola detta blads artiklar i ekonomiska frågor öfverhufvud icke varit nog anspråkslösa. Då den tänkande Läsaren vet, att de enkelt framställa en åsigt, hvilken ännu öfverflödigvis ofta betecknas såsom »vår åsigt,» »vår tanke» o. s. v., så lärer Han likasålitet som Red. kunna finna, hvilken ytterlig försynthet här vidare vore af nöden.

30

Men närmast har Hr B. B. funnit det oförsynt, att vi tillskrifvit Kommitén för Förslaget till Ny Skogsordning, hvad Förslaget innehåller. Det är sannt; vi hafva ömsom sagt: »Kommitén» och »Förslaget» föreslår, innehåller, stadgar o. s. v. Denna variation i ord har misshagat. Hvarföre? Hafva våra uttryck om Kommité eller Förslag varit otillbörliga? Hr B. B. har haft så svårt om att i våra artiklar påfinna ett enda vanvördigt uttryck, att han till ett sådant vill stämpla följande:

Förslagets Inledning yrkar, att jordegare bör ega »frihet att efter bästa insigt bruka och nyttja sin skog.» Då detsamma likväl betager kronobonden en sådan frihet, emedan Kronan såsom jordegare kan disponera skogen på kronohemman, så yttrade vi: »Lagförslaget uppträder således af afseende å dessa såsom den bästa insigten uti begagnandet af skogen.» Detta sist anförda uttryck är nu det enda exempel Hr B. B. anført på Saimas oförsynthet. – Hvarje rättsinnad läsare må häröfver döma.

40

Hvarföre ville väl nu Hr B. B. gifva saken det sken, som skulle vi på otillbörligtvis talat om Förslagets stadganden? För att förstora vårt blads förbrytelse mot Kommitén? – Nej värde Läsare. Kommitén säger Hr B. B. har icke offentliggjort Förslaget. »Regeringen» har framställt detsamma till granskning – – – alltså har Saimas oförsynthet gällt hvem?

50

Man måste medgifva, Hr B. B. framskrider raskt på den bana, han beträdd. Han densamme nedtystade för någon tid sedan en anmärkare i Åbo Underrättelser genom att afstrycka dennes erhållna examensvitsord. Han utfärdade äfven nu, förklarande att han ville lemna saken derhän, ett betyg öfver Saimas utgifvares okunnighet i statsekonomiska frågor – utan all föregående undersökning. Han nedslog en Insändares sakkunniga och väl affattade anförande med den förklaring, att detsamma smakade af »sågspån och piller.» Han sätter nu kronan på sina beteenden genom bemödandet att göra Saimas utgifvare till lagbrytare.

Det skall icke lyckas er Tit. B. B.! Tit. B. B. har dock tvungit oss att försvara vårt blad mot en denunciation. Må man då genomgå dess båda årgångar och ur dessa uppvisa, hvar och när vi icke med tillbörlig